

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1935 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor.

I en den 15 februari 1935 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 143, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För sådan petroleumprodukt (brännolja), som användes för drivande av automobil och för vilken icke utgår skatt enligt 1 § förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensen och motorsprit, skall, enligt vad nedan stadgas, erläggas skatt av sju öre för liter.]

Med automobil förstås i denna förordning fordon, som enligt motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 (nr 284) är att anse såsom automobil.

2 §.

Envar, som har för avsikt att använda brännolja för drivande av automobil, vilken enligt vad stadgas i motorfordonsförordningen har sin hemort här i riket, åligger att, innan så sker, om förhållandet göra anmälan till länsstyrelsen i det län, där automobilen har sin hemort vid den tidpunkt, då förbrukningen är avsedd att äga rum. Är automobilen i automobilregister inskriven, skall anmälan tillika innehålla uppgift om automobilens registreringsnummer.

3 §.

Det åligger länsstyrelse att övervaka, att envar, som skall verkställa anmälan enligt 2 §, fullgör denna skyldighet.

Länsstyrelsen utfärdar bevis om verkställd anmälan. Sådant bevis bör medföras under färd, med automobilen för att på tillsägelse av polisman för denne uppvisas.

4 §.

Envar, som använder brännolja för drivande av automobil, åligger att inom åtta dagar efter utgången av varje kalenderhalvår avgiva deklARATION angående den myckenhet sådan olja, som för nämnda ändamål under halvåret förbrukats. Är automobil, för vars drivande förbrukats brännolja, inskriven i automobilregister, skall tillika angivas automobilens registreringsnummer.

Deklaration skall avgivas på heder och samvete samt avlämnas i Stockholm till överståthållarämbetet, i övriga städer till magistraten, länsstyrelsen eller kommunalborgmästaren samt på landet till landsfiskalen.

Deklaration skall avgivas till myndigheten i den ort, där automobilen har sin hemort.

Det åligger i andra stycket omförmälda myndigheter att övervaka, att deklARATIONER inkomma från samtliga uppgiftsskyldiga samt att avlämnade deklARATIONER äro fullständiga och riktiga. Den, som icke avgivit deklARATION men kan antagas vara uppgiftspliktig eller som avgivit ofullständig deklARATION, må föreläggas att inom viss tid inkomma med deklARATION eller erforderliga uppgifter.

5 §.

Inkomna deklARATIONER och övriga uppgifter skola av de i 4 § omförmälda myndigheter, utom för Stockholm, senast den 15 i månaden näst efter utgången av det kalenderhalvår deklARATIONEN avser, översändas till länsstyrelsen.

6 §.

Det åligger länsstyrelse att granska inkomna deklARATIONER och i särskild längd förteckna dem, som avgivit deklARATION eller för vilka uppgifter eljest inkommit, samt fastställa de myckenheter av brännolja, för vilka skatt skall erläggas, ävensom därå belöpande skatt. I fall, där den under kalenderhalvåret för drivande av automobil förbrukade brännoljan icke uppgår till femtio liter, påföres dock ej skatt.

Där så finnes erforderligt, må länsstyrelsen infordra felande uppgifter.

Finner länsstyrelse för behörig påföring av skatt nödigt att granskning av den uppgiftsskyldiges bokföring verkställas eller att undersökning av dennes inneliggande lager av brännoljor äger rum, bör länsstyrelsen föranstalta om sådan granskning eller undersökning, och äger länsstyrelsen därvid i mån av behov anlita biträde av sakkunnig.

Det åligger uppgiftsskyldig att för sådan undersökning bereda länsstyrelse eller av länsstyrelse förordnad person tillträde till upplagslokal samt att för granskning tillhandahålla sin bokföring och därtill hörande handlingar.

Arvode till sakkunnig bestämmes av länsstyrelsen och skall jämte annan kostnad för granskning eller undersökning, som i denna paragraf sägs, bestridas av medel, som enligt denna förordning inflyta.

7 §.

Så snart ske kan skall till envar skattskyldig i rekommenderat brev med allmänna posten översändas utdrag av längden, så vitt honom angår, tillika med underrättelse om tid och sätt för skattens erläggande samt vad den skattskyldige har att iakttaga, om han vill överklaga länsstyrelsens beslut eller eljest söka befrielse från påförd skatt.

8 §.

Har någon i deklaration eller annan uppgift, som enligt denna förordning avgivits, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna deklaration eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att skatt icke blivit honom påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall skatt påföras den skattskyldige till belopp, som genom berörda förfarande undandragits.

9 §.

1 mom. Förmenas länsstyrelse hava vid påförande av skatt förfarit oriktigt, må besvär anföras hos kammarrätten.

Den, som vill anföras besvär över honom enligt denna förordning påförd skatt, åligger att inom tre månader efter det skatten blivit honom avfordrad, ingiva eller på eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten insända besvären till länsstyrelsen i det län, där skatten påförts, vid påföljd, om den tid försittes, att besvären icke varda till prövning upptagna; dock må icke den omständigheten, att besvären i stället för till länsstyrelsen ingivits eller avsänts till kammarrätten, utgöra hinder för deras upptagande till prövning, därest besvären dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären av kammarrätten omedelbart överlämnas till länsstyrelsen för vidare behandling på sätt i 2 mom. sägs.

2 mom. Sedan vid besvären fogats de handlingar, på vilka överklagade beslutet grundats, ävensom utdrag av längden, i vad den klagande angår, översänder länsstyrelsen skyndsamt till kammarrätten samtliga handlingar med de upplysningar och erinringar besvären anses påkalla.

10 §.

Granskning av deklarationer, som enligt denna förordning avgivits, må ej ske av annan än myndighet, som i 4 § sägs, av länsstyrelse eller av länsstyrelse enligt 6 § förordnad person. Deklarationerna skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra erhålla del därav. I övrigt må deklaration icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklarationen, medgivit dennas offentliggörande; dock må deklarationer på

sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

11 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avgiva anmälan eller deklARATION enligt denna förordning, böte från och med tjugofem till och med trehundra kronor; och må länsstyrelsen förelägga uppgiftspliktig, som underlåtit att inkomma med erforderlig uppgift, lämpligt vite.

12 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, som är ägnad att leda till frihet från skatt eller för låg skatt, böte högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits eller kunnat komma att undandragas, dock minst tjugofem kronor.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits eller kunnat komma att undandragas, dock minst tjugofem kronor.!

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den skatt, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

Straff för förseelse, varom i denna paragraf förmäles, inträder icke, därest den uppgiftspliktige, innan tiden för avgiftens inbetalande gått till ända, av egen drift rättat den oriktiga uppgiften.

13 §.

Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller uppgiftsskyldigs bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet av sådan deklARATION eller uppgiftsskyldigs affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse som nu sagts, straffes med dagsböter, dock ej under fem.

Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklARATIONER, som i 10 § sägs, erhållit del av deklARATION, må ej utom tjänsten yppa något av deklARATIONENS innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige underkastad ansvar såsom för tjänstefel.

14 §.

Länsstyrelse äger ådöma böter eller fälla till utgivande av vite enligt 11 §.

Åtal för förseelse, som i 12 eller 13 § omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som omförmäles i 12 §, är föremål för allmänt åtal. Förseelse, varom i 13 § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare, där den ej av målsägande angives till sådant åtal.

15 §.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

16 §.

Bestämmelser rörande uppbörd av skatt, som i denna förordning avses, så ock de närmare föreskrifter, som eljest för tillämpning av denna förordning må kunna erfordras, meddelas av Kungl. Maj:t.

17 §.

Angående fördelning av influten skatt gäller vad som är stadgat angående fördelning av de jämlikt förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit influtna skattemedel.

18 §.

Om och i vad mån skatt skall utgå för brännolja, vilken användes för drivande av automobil, som för tillfälligt brukande i riket införts från utlandet, bestämmes av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1937, därvid iakttages, att den, som har för avsikt att förbruka brännolja för drivande av automobil efter det denna förordning trätt i kraft men innan anmälan, varom i förordningen stadgas, under sagda år kan ske, skall före den 1 januari 1937 därom hava verkställt sådan anmälan.

I det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen erinrat om, att i proposition till 1933 års riksdag (nr 172) angående fortsatt skattefrihet för motorsprit samt vissa ändringar i bensinskatteförordningen chefen för finansdepartementet rörande nu föreliggande beskattningsfråga anfört följande:

Man torde sannolikt hava att räkna med, att utvecklingen komme att medföra ökad förbrukning inom automobiltrafiken av för närvarande icke skattepliktiga motorbränslen. Enär skattefria motorbränslen, råolja, fotogen och bensol, för närvarande funne användning huvudsakligen för andra ändamål än för automobildrift, torde en skatt, lagd å all förekommande import och inhemsk produktion av dylika varuslag, främst komma att drabba förbrukningen av dessa bränslen för andra ändamål än för framförandet av motorfordon. Att, på sätt skett beträffande bensin, bevilja skatterestitution åt förbrukning för annat ändamål än automobildrift torde, åtminstone vad råolja och fotogen beträffar, knappast låta sig göra med hänsyn till det stora antal förbrukare i mindre omfattning, som i dylikt fall skulle komma i åtnjutande av restitution.

Ville man med särskild skatt träffa förbrukningen för automobildrift jämväl av nu ifrågavarande bränslen, torde man i stället bli hänvisad till att genom särskilda åtgärder uttaga skatt endast å den bränslekvantitet, som förbrukades i motorfordonstrafiken. För närvarande torde dock, med hänsyn till den rådande jämförelsevis ringa förbrukningen av dessa bränslen för nu angivna ändamål, vidtagande av dylika särskilda beskattningsåtgärder icke vara av behovet påkallade.

Sedan till finansdepartementet under sistlidet år inkomna meddelanden häntytt på att skattefria brännoljor såsom drivmedel för autobiler under senare tid fått ökad användning, har frågan om beskattning av dylika brännoljor inom departementet upptagits till förnyad behandling, varefter viss utredning verkstälts i frågan. Resultatet av denna utredning har sammanfattats i en promemoria angående ifrågasatt beskattning av vissa för drivande av automobil använda brännoljor, vilken promemoria innefattade förslag om skatt å dylika oljor. Över denna promemoria, för vilken redogörelse lämnas i propositionen och till vilken redogörelse utskottet tillåter sig hänvisa, hava yttranden infordrats från länsstyrelserna, generaltullstyrelsen och riksräkenskapsverket jämte vissa av ärendet berörda sammanslutningar bland andra Svenska teknologföreningen.

Enligt det vid promemorian fogade utkastet till förordning angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor skulle för sådan petroleumprodukt (brännolja), som användes för drivande av automobil, och för vilken icke utginge skatt enligt 1 § förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit, erläggas skatt av 7 öre för liter. Det skulle åligga envar, som för drivande av automobil förbrukade brännolja, att därom göra anmälan till länsstyrelsen i det län, där automobilen vore registrerad. Envar som förbrukade brännolja för drivande av automobil skulle vidare åligga att inom åtta dagar efter utgången av varje kalenderkvartal på heder och samvete avgiva deklaration angående av honom för dylikt ändamål förbrukad mängd olja. Deklaration skulle avgivas i Stockholm till överståthållarämbetet, i övriga städer till magistraten, stadsstyrelsen eller kommunalborgmästaren samt på landet till landsfiskalen. Det skulle än vidare åligga nu nämnda myndigheter att övervaka, att deklaration inkomme från samtliga uppgiftsskyldiga samt att avlämnade deklarationer vore fullständiga och riktiga. Inkomna deklarationer och övriga uppgifter skulle senast den 15 i månaden näst efter utgången av det kalenderkvartal deklarationen avsåge, översändas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skulle därefter granska inkomna deklarationer, i särskild längd förteckna dem, som avgivit deklaration eller för vilka uppgifter eljest inkommit, samt fastställa den myckenhet brännolja för vilken skatt skulle erläggas ävensom därå belöpande skatt. Till envar skattskyldig skulle, så snart ske kunde, i rekommenderat brev med allmänna

posten översändas utdrag av längden, såvitt honom anginge, tillika med underrättelse om tid och sätt för skattens erläggande. För underlåtenhet att inom föreskriven tid avgiva anmälan eller deklaration stadgades böter fr. o. m. 25 t. o. m. 300 kronor. Vidare stadgades straff för oriktig uppgift i deklaration jämte vissa andra förseelser.

Till stöd för förevarande förslag har föredragande departementschefen anfört följande:

»Såsom framgår av den verkställda utredningen, kan frågan om användandet av svårflyktiga bränslen såsom drivmedel för motorer anses ha lämnat experimentstadiet. Brännolja användes för närvarande för drivande av dieselmotorer, för drivande av Hesselman-motorer samt för drivande av vanliga automobilmotorer, därvid dessa förses med särskild förgasaranordning, s. k. fotogenförgasare. Slutligen användes blandning av bensin och brännolja såsom drivmedel för motorer.

För vårt lands vidkommande har Hesselman-motorn fått förhållandevis betydande användning för drivande av personomnibussar och lastautomobiler. Beträffande nämnda två slag av fordon försiggår en utveckling mot en allt mer ökad användning av Hesselman-motorn. Enär denna motor för drift fordrar mindre mängd drivmedel än de vanliga automobilmotorerna och då den för sagda ändamål nyttjade brännoljan tillika är billigare än bensin och motorsprit, kunna med nämnda motor försedda fordon bedriva trafik med lägre omkostnader än de bensindrivna fordonen, detta trots att Hesselman-motorn betingar högre anskaffningskostnad än de vanliga automobilmotorerna.

Det kan emellertid icke vara med billighet förenligt att, medan den bensindrivna motorfordonstrafiken har att bära en förhållandevis tung beskattning av drivmedlet, man genom vidmakthållandet av skattefrihet för svårflyktiga motorbränslen i konkurrenshänseende bereder de för drift med sådant bränsle inrättade fordonen en gynnad ställning.

Skattefrihet å brännolja använd för drivande av automobil kan vara försvarlig under en kortare övergångstid till dess utvecklingen beträffande användningen av brännolja för motordrift något så när stabiliserats. Uppenbart torde emellertid vara, att ju längre tid den brännoljedrivna motortrafiken får utvecklas under skattefrihetens hägn, desto svårare kommer det att bli att genomföra den beskattning av brännoljorna, om vars riktighet i princip någon meningsskiljaktighet knappast råder.

Den verkställda utredningen har enligt min mening ådagalagt, att en beskattning av brännolja använd för drivande av automobil icke behöver bli oskäligt betungande för den yrkesmässigt bedrivna omnibuss- och lastautomobiltrafiken.

Svenska teknologföreningen har framhållit bland annat, att utvecklingen ginge mot att introducera brännoljedrift å mindre och mindre motorer.

Det kan ifrågasättas, om beträffande personautomobiler brännoljedrift kan med framgång upptaga tävlan med bensindrift. I den mån naturliga förutsättningar finnas för brännoljedrift vid personautomobiltrafiken, bör emellertid dylik drift kunna komma till stånd jämväl vid en måttlig beskattning av brännoljan.

Jag finner mig alltså böra tillstyrka, att brännolja använd för drivande av motorfordon göres till föremål för beskattning.

För att emellertid underlätta den inhemska industriens för tillverkning av brännoljedrivna motorer ytterligare utveckling och i syfte tillika att bereda lättnad för sådana fordonsägare, som redan anskaffat motorfordon inrättade för brännoljedrift och måhända kalkylerat räntabiliteten av driften på grundval av skattefrihet för drivmedlet, förordar jag, att den ifrågavarande beskattningen skall träda i kraft först den 1 januari 1937.

Att jag ändock anser mig böra redan för innevarande års riksdag framlägga förslag i ämnet, beror därpå att jag, av hänsyn till såväl den inhemska motor- och automobilindustrien som den yrkesmässigt bedrivna automobiltrafiken, finner angeläget, att klarhet tidigast möjligt vinnes angående vilka betingelser i beskattningshänseende den brännoljedrivna automobiltrafiken har att räkna med.

Jag förordar att skatten tillsvidare bestämmes att utgå med 7 öre per liter. Vid en dylik skattesats synes, efter avdrag av skälig kostnad för amortering och underhåll, likväl, under förutsättning av skälig utnyttjning av fordonen, uppkomma så stor besparing vid brännoljedrift jämfört med bensindrift, att brännoljedrift fortfarande kommer att innefatta en verklig ekonomisk fördel.

Beträffande den av mig förordade tidpunkten för beskattningens ikraftträdande — den 1 januari 1937 — vill jag framhålla att en längre övergångstid knappast skulle varit lämplig, om den icke förenats med skyldighet att erlägga en lägre skatt än 7 öre per liter under hela övergångstiden, alltså från lämplig tidpunkt innevarande år. Den av mig föreslagna lösningen, innefattande en fullständig skattefrihet under en mera begränsad tid, har emellertid synts mig vara att föredraga.

Generaltullstyrelsen har ifrågasatt, att den tilltänkta beskattningen borde omfatta över huvud de slag av flytande motorbränslen, som icke äro underkastade beskattning enligt förordningen om särskild skatt å bensin och motorsprit. Enligt min uppfattning böra emellertid flytande bränslen, använda för drivande av motorfordon, bliva föremål för särskild beskattning allenast i den mån deras användning för sagda ändamål nått större omfattning. Enär detta för närvarande icke kan anses vara fallet beträffande andra flytande bränslen, som ej falla under förenämnda förordning, än sådana som äro att hänföra till petroleumprodukter, förordar jag, att den nu ifrågasatta beskattningen skall omfatta allenast bränslen av sist angiven beskaffenhet.

Då användandet av brännolja för drivande av motorfordon för närvarande kan anses begränsat till automobiltrafiken, torde tillika skatten tillsvidare böra omfatta allenast brännolja använd för drivande av automobil och sålunda icke drabba sådan olja använd för drivande av annat motorfordon än automobil.

I fråga om sättet för anordnande av beskattningen finner jag, på sätt i den remitterade promemorian föreslagits, skatten böra uttagas i form av avgift å brännolja, som förbrukas för drivande av automobil, och böra grundas å deklaration av förbrukaren om myckenheten sådan förbrukning.

Jag har härvid icke förbisett, att anmärkningar kunna riktas mot att grunda en dylik beskattning å deklaration av förbrukaren. Emellertid finnes enligt min uppfattning icke någon annan form för anordnandet av denna beskattning, som tillfredsställer de anspråk man i vårt land ställer i det avseendet, att ett skattesystem skall verka rättvist.

Det av riksräkenskapsverket och ett antal länsstyrelser framförda förslaget om att deklarationer skola avgivas och uppbörd av skatt skall äga rum för kalenderhalvår i stället för kvartalsvis, såsom i promemorian föreslagits, anser jag mig böra förorda.

Vidare förordar jag, i anslutning till ett av en länsstyrelse framfört förslag, att skattskyldighet skall inträda först, där förbrukning av brännolja under den tid avgiven deklaration avser, uppgår till 50 liter.

Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma huruvida och i vad mån skatt skall utgå för brännolja, vilken användes för drivande av automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts.

En länsstyrelse har ifrågasatt att, i syfte att åstadkomma en mera effektiv kontroll beträffande förbrukningen för nu berört ändamål av brännolja, ålägga den, som driver handel med eldfarlig olja, att efter anmaning av länsstyrelse lämna uppgift beträffande namngiven förbrukare om den kvantitet brännolja, som till honom försålts, samt om tid, då leverans skett. Med hänsyn till de förhållanden, under vilka handel med motorbränslen bedrives, torde dylik uppgiftsskyldighet icke skäligen böra föreskrivas.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot föreliggande förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 143, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor.

Stockholm den 28 mars 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärq i Katrineholm, Jönsson*, Ericson i Göberga*, Larson i Lerdala, Wahlmark*, friherre Lagerfelt, Månsson*, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Nylander i Stockholm, Olsson i Ramsta*, Ericson i Boxholm, Anderson i Norrköping*, Sjödaht, Berg i Karlskrona, Arvedson*, Werner i Hultsfred, Blomquist och Brännström i Skellefteå.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.